

tedy postupem vyznačeným v §u 349 ex. ř., ale tím není ničeho řečeno o povaze řízení. A na tom nic nemění, že dle stálé praxe nejvyššího soudu platí tu, pokud tomu předpisy a povaha pozemkové reformy nebrání, i mnohé jiné předpisy exekučního řádu, tak na př. některé případy odkladu exekuce, neboť používání předpisů (zásad) exekučního řádu nenese s sebou nutně, že by se tak mohlo státi jen v exekučním řízení v technickém smyslu, vždyť i dle §u 47 (1) náhr. zák. rozvrhové řízení děje se podstatně dle zásad, t. j. předpisů exekučního řádu, avšak přece výslovně v řízení nesporném, a všechna řízení s drobnými pachtýři děla se výlučně v řízení nesporném, ačkoli to vlastně byly spory, v nichž třeba bylo zjišťovati tak mnohé sporné otázky skutkové, což platí do slova i o řízení nesporném předepsaném pro výpovědi dle zákona o ochraně nájemníků. Z toho všeho vyplývá, že v duchu zákona dlužno připustnost opravných prostředků i v otázce, o niž jde, posuzovati dle předpisů o řízení nesporném, tedy dle §u 16 nesp. říz. Ve věci samé však stížnost není důvodna. Pohybuje se čire v okruhu slovíčkářských vývodů, majíc za to, že »přenechání« §u 349 ex. ř. je něco jiného než »odevzdání« §u 20 náhr. zák., prvé že bylo žádáno a mohlo býti povoleno, ale povoleno nebylo, druhé pak že proti stěžovateli jako pachtýři povolití nelze, to že by, jak v prvé stížnosti prováděno, bylo možno povolití jen proti vlastníku. Stížnost přehlíží, že § 20 užívaje výrazu »odevzdání« (»předání«), avšak odkazuje při tom na předpisy exekučního řádu, t. j. na § 349, jenž užívá výrazu »přenechání«, nechce tím říci nic jiného, než že se ono odevzdání §u 20 provede ve formách předepsaných v §u 349 ex. ř. pro přenechání, že oba výrazy jsou stejnoznačné. Zkrátka exekuce se musí provésti dle §u 349 ex. ř., ať si to už kdo jmenuje tak nebo onak.

Čís. 5773.

Kupitel (na Slovensku) nebyl po vydání nařízení ze dne 6. února 1919, čís. 57 Sb. z. a n. oprávněn platiti tuzemskému prodávateli prostřednictvím maďarské poštovní spořitelny, třebas prodávatel nebyl přiložil k fakturám složenky československé poštovní spořitelny, aniž jinak upozornil kupitele, že nechce, by mu bylo nadále placeno prostřednictvím maďarské poštovní spořitelny, jak se dosud dalo.

(Rozh. ze dne 18. února 1926, Rv I 1692/25.)

Mezi žalující báňskobystrickou firmou a žalovanou chrudimskou firmou bylo obchodní spojení. Žalobu, již ona na této domáhala se zaplacení 67.230 Kč 25 h, procesní soud prvé stolice zamítl. **Důvody:** Opisy složných lístků maďarské poštovní spořitelny v Budapešti a dopisem ředitelství pošt a telegrafů v Bratislavě zjišťuje soud, že dne 19. února 1919 byly u poštovního úřadu v Báňské Bystřici vklady 17.230 K 25 h a 50.000 K na účet čís. 4729 u maďarské poštovní spořitelny v Budapešti vplaceny a že pro převzetí zmíněných vkladů nebylo tehdy překážky, poněvadž peněžní styk poštovních úřadů na Slovensku

s poštovní spořitelnou maďarskou v Budapešti teprv nařízením ministerstva pošt a telegrafů v Praze ze dne 6. března 1919 byl zastaven. Účtem žalované firmy ze dne 12. února 1919 žalobci adresovaným a na 17.230 K 25 h znějícím, zjišťuje soud, že bylo žalobci prodáno zboží, které mělo býti dříve zapláceno, načež teprv potom mělo býti odesláno a že tento účet byl dle potvrzení dne 28. března 1919 žalované firmě zaplacen. Dle těchto zjištění jest správné žalobcovo tvrzení, že tento účet byl placen dvakrát, jednou bezprostředně dne 28. března 1919 žalované firmě a před tím dne 19. února vplacením na maďarskou poštovní složenku na účet žalované firmy v Budapešti. Žalobce domáhá se žalobním návrhem vrácení tohoto peníze, jakož i dalších, téhož dne na složenku maďarské poštovní spořitelny vplacených 50.000 K nebo připsání obou k dobru na žalobcově účtu u žalované firmy — avšak neprávem. Účty ze dne 12. února 1919 na žalobce (17.230 K 25 h) na Guttmana Armina S-a (15.610 K 58 h), M. R-a, Bánská Bystrica (12.311 K 45 h), zjišťuje soud, že účtované částky byly před odesláním zboží splatny a že dne 28. března 1919 byly žalované firmě zapláceny a jest nesporno, že zboží v nich účtované bylo pak žalovanou firmou odesláno. Soud zjišťuje přísežnou výpověď svědkyně Marie R-ové, úřednice žalované firmy, která již 13 roků působí ve výpravě účtů a pošty, že k těmto fakturám připojila složenky vídeňské poštovní spořitelny červenými čarami označené, za kterouž příčinou bylo v továrně zvláštní razítko. Svědkyně tato potvrdila sice, že v době před politickým převratem v říjnu 1918 byly žalobci skutečně zasílány při expedici účtů složenky maďarské poštovní spořitelny a žalobce prostřednictvím této platil, ale po převratě nepřipojovala svědkyně do maďarské části bývalé monarchie Rakousko-uherské v žádném případě maďarských složenek, které, pokud byly v zásobě, byly z oddělení svědkyně odstraněny, aby se bylo omylu vyvarováno. Svědkyně naprosto vyloučila možnost, že by byla po převratu a zejména již v únoru 1919 připojila složní lístek maďarské poštovní spořitelny k účtu zaslanému žalobci a projevila názor, že žalobce mohl míti snadno nějakou přebytečnou složenku maďarské poštovní spořitelny z doby dřívější. Důsledkem této určité a jasné výpovědi svědecké jest, že žalovaná firma nepřipojivši k účtům složenky maďarské poštovní spořitelny, nýbrž složenky poštovní spořitelny československé, zřízené nařízením ze dne 20. listopadu 1918, tímto konkludentním činem dala na jevo, že přeje si placení tímto způsobem, a nikoliv na účet vedený dosud u poštovní spořitelny v Budapešti, jež změnou politických poměrů stal se pro ni účtem cizozemským. Toto stanovisko žalované firmy jest nejlépe osvětleno tím, že odeslala zboží teprv, když žalobcovi plnomocníci G. a F. osobně v Chrudimi zaplatili účty, poněvadž žalobcovo placení ze dne 19. února 1919 vůbec neuznala, jak z dopisu ze dne 12. dubna 1919 plyne. Platba žalobcem učiněná nesrovnává se s předpisy čl. 325 obch. zák. a §§ 1412 a 1424 obč. zák., dle nichž platiti dlužno věřiteli nebo jeho zmocněnci; v tomto případě nebylo placení maďarskou poštovní spořitelnou v Budapešti žádáno a učinil-li tak žalobce o své újmě, učinil tak na své nebezpečí. Jest nesporno, že žalobce za trvání Rakousko-uherského mocnářství platil své účty žalované firmě

maďarskou poštovní spořitelnou v Budapešti, avšak změnou politických poměrů bylo příkazem obchodní opatrnosti, by se předem ujistil souhlasem žalované firmy, zejména v tom případě, když jak svědkyní Marií R-ovou bylo zjištěno, nebyly k účtu připojeny složenký maďarské poštovní spořitelny, nýbrž složenký nově zřízené poštovní spořitelny československé. Platba učiněná jde tudíž dle čl. 325 obch. zák. na žalobcovo nebezpečí a tím všechny další důsledky spojené s osudem vplacených peněz a upravené zákonem ze dne 15. května 1924, čís. 148 Sb. z. a n. Z toho plyne, že žalovaná firma není placením žalobcovým obohacena, návrh žalobní jest bezdůvodný. O d v o l a c í s o u d napadený rozsudek potvrdil. D ů v o d y: Žaloba domáhá se zaplacení 67.230 K 25 h z toho důvodu, že žalobce byl nucen platiti je žalované firmě dvakráte, takže byla tím o zažalovaný peníz obohacena. Bylo tedy třeba provéstí důkaz, že peníz prostřednictvím uherské spořitelny odeslaný žalovaná firma skutečně dostala, pokud se týče, že tato jest o zažalovanou částku neprávem obohacena. Důkaz tento však vůbec proveden nebyl, nebylo dokázáno, že žalovaná firma složenou částku dostala vyplacenu, pokud se týče, že vyplacena byla maďarské spořitelně jako plnomocníku strany žalované, tak že tato může složeným penízem po své vůli disponovati, čehož opak vychází ze sdělení ředitelství pošt a telegrafů v Bratislavě. Nehledě však k tomu, že není prokázáno tvrzené obohacení žalované firmy, nelze žalobě vyhověti proto, že bylo bezvadně zjištěno, že způsob placení stranou žalující zvolený neodpovídal sdělenému jí přání žalované (§ 1413 obč. zák. druhá věta). Dle §u 1424 cit. zák. musí dluh býti zaplacen věřiteli nebo jeho k příjmu z m o c n ě n ě m u plnomocníku. Dle rozh. cit. v pozn. 5 b) k §u 1412 obč. zák. placení uskutečněno jest při použití složenký poštovní spořitelny složením peněz u této, ač bylo-li použito složenký od věřitele zasláné. Byly-li tedy dle výpovědi svědkyně R-ové k fakturám přiloženy složenký poštovní spořitelny r a k o u s k é, č e r v e n ý m k ř í ž e m o p a t ř e n é, vychází z toho, že žalovaná strana uznává placení toliko tímto způsobem provedené, nehledíc k tomu, že účty obsahovaly doložku splatnosti v Chrudimí a nebylo ani tvrzeno, že účty tyto přijaty nebyly. Dlužno také poukázati k předpisu §u 1420 obč. zák. ve spojení s §em 905 obč. zák. a čl. 325 obch. zák. Dále jest poukázati k tomu, že citace rozh. čís. 3979 Sb. n. s. není na místě, ježto rozhodnutí to spíše mluví pro stranu žalovanou. V dotyčném případě bylo totiž uznáno za řádné placení do rukou k přijetí peněz zmocněného plnomocníka, když bylo použito k placení složenký poštovní spořitelny k f a k t u r ě p ř i l o ž e n é; poštovní spořitelna byla tedy plnomocníkem věřitele k příjmu oprávněným, poněvadž věřitel měl u ní šekové konto a dlužníku složenký poštovní spořitelny za účelem splacení dlužných peněz zaslal. Oproti tomu v souzeném případě se žalobce tak nezachoval, naopak použil složenký poštovní spořitelny u h e r s k é, kterou měl z dřívějšíka po ruce, ač nemohl vzhledem k připojení složenký čl. úřadu poštovní spořitelny ve spojení s převratem a odtržením Slovenska od Uher a připojením jeho ku státu československému míti pochyby o tom, že zřejmě postupuje proti přání věřitele zasílaje peníze do ciziny. Hledíc k okolnosti posléze

uvedené nelze se ani dovolávati rozhodnutí č. 1929 téže sbírky, neboť tam mohl dlužník použiti k zaslání peněz věřiteli složenky, kterou měl z obchodního spojení s tímto věřitelem v zásobě, když tento způsob placení vyloučen nebyl, kdežto v souzeném případě vyloučil věřitel dosavadní způsob placení spořitelnou uherskou právě tím, že od doby po převratu přikládal k fakturám složenky spořitelny československé, nehledě ani k radikální změně poměrů převratem vyvolané. V souzeném případě dala žalovaná firma připojením složenky československé spořitelny straně žalující na jevo úmysl, aby bylo této složenky k placení použito a že má býti pokládána dle §u 1002 obč. zák. za plnomocníka k příjmu zmocněného strany žalované jako majitelky konta, nikoliv jako dříve poštovní spořitelna uherská, nýbrž československá (rozh. č. 6819 sbírky Gl. U. nový sled.). Z předdeslaného vidno, že poslala-li strana žalující peníze proti vůli strany žalované prostřednictvím cizozemské poštovní spořitelny, učinila tak i pokud jde o 50.000 K na své nebezpečí, a nelze stranu žalovanou nutiti, by to uznala za řádné placení, a bude věcí odvolatele, by vyčkal provedení zákona ze dne 15. května 1924, č. 148 Sb. z. a n.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Zabývá se především dovolacím důvodem §u 503 čís. 4 c. ř. s. dává žalobce zřejmě na jevo, že mu přikládá největší význam, čemuž skutečně tak jest. Avšak soud odvolací správně posoudil věc po stránce právní a bezvadně v tom směru odůvodnil své rozhodnutí. Dovolací soud s ním souhlasí a odkazuje dovolatele na příslušné důvody napadeného rozsudku jakož i na podrobné a přiléhavé odůvodnění rozsudku prvního soudu, dodáváje vůči vývodům dovolacího spisu ještě toto: Dovolatel poukazuje k tomu, že žalovaná na jeho dopis ze dne 18. února 1919, kterýmž jí prý oznámil, že zaslal složným lístkem poštovní spořitelny m a d' a r s k é celkem 67.230 K 25 h, odpověděla teprve dopisem ze dne 11. března 1919, a míní, že vzhledem ke zjištěnému obchodnímu spojení mezi nimi dlužno toto další mlčení žalované pokládati dle čl. 323 obch. zák. za souhlas se způsobem zaslání. Dovolatel přehlíží dvojí. Především, že v jeho dopisu ze dne 18. února 1919 není ani zmínky o tom, že zaslal peníze složným lístkem m a d' a r s k é poštovní spořitelny, ježto se v něm toliko uvádí, že zaslal peníze poštovní složenkou; a za druhé, že tu není podmínka čl. 323 obch. zák., který předpokládá d a n ý p ř í k a z a v mlčení vidí p ř e v z e t í p ř í k a z u. O nějaký příkaz zde však nešlo. Poněvadž se žalobce, jak uvedeno, v dopisu ze dne 18. února 1919 nezminil o tom, že zaslal peníze prostřednictvím m a d' a r s k é poštovní spořitelny, mohla žalovaná důvodně předpokládati, že peníze byly poukázány jiným způsobem, nelze ovšem ani podle §u 863 obč. zák. vyvozovati její souhlas se způsobem zaslání z jejího dopisu ze dne 11. března 1919, v němž žalobci prostě sdělila, že avisované peníze dosud nedošly, a ho žádala, aby se informoval, kde zůstaly vězeti. O tom, že byly peníze zaslány maďarskou poštovní spo-

řitelnou, dověděla se žalovaná patrně ze žalobcova dopisu ze dne 7. dubna 1919, neboť odpovídajíc na tento — nepředložený — dopis oznamuje žalobci v dopisu ze dne 12. dubna 1919 s politováním, že peníze jí nedošly a že ona jich reklamovati nemůže. Netřeba pak se šířiti o tom, že z obsahu tohoto dopisu nelze vyčísti souhlas žalované se způsobem zaslání, nýbrž spíše opak. Z předložené korespondence nemůže tedy žalobce nic vyvoditi pro svůj názor, že žalovaná nikdy ničeho proti tomu neměla, aby vkládal pro ni peníze do poštovní spořitelny v Budapešti, po případě, že dodatečně schválila způsob placení. Dovolatel dále namítá, že bylo povinností žalované, by informovala své zákazníky o svých přáních co do způsobu placení faktur a že toho neučinila. Jest však zjištěno, že žalovaná k příslušným fakturám přiložila složenky československé spořitelny poštovní a správně usoudily z toho nižší soudy, že žalovaná dala tím z ř e j m ě na jevo, že si přeje placení prostřednictvím této poštovní spořitelny a odmítá placení na dosavadní účet u budapešťské poštovní spořitelny. Za tohoto stavu věci nebylo potřebí další informace, aniž bylo třeba, by žalovaná na fakturách nebo v průvodních dopisech ještě zvlášť upozornila, jak má býti placeno. Mezi obchodníky stačil zajisté postup žalované. Nezáleží též na tom, zda všechny faktury ze dne 12. února 1919 s přiloženými složenkami československé poštovní spořitelny došly přímo žalobce, či zda některé z nich byly zaslány jeho odbočkám; dosti na tom, že se žalobce z jedné z těchto zásolek dověděl o tom, jakým způsobem si žalovaná přeje placení. Tím, že se složní lístek snadno odloží, žalobce vymlouvatí se nemůže. Lze však jíti dále a tvrditi, že i kdyby žalovaná n e b y l a k dotyčným fakturám přiložila ony složenky československé poštovní spořitelny, aniž jinak upozornila žalobce, že nechce, aby jí nadále bylo placeno prostřednictvím maďarské poštovní spořitelny, n e b y l b y žalobce beze všeho oprávněn býval, použití k placení složenek této poštovní spořitelny, jež měl v rukou z doby dřívější — předpřevratové. Dne 19. února 1919, kdy žalobce platil složenkami maďarské poštovní spořitelny, bylo již vydáno a platilo již nařízení vlády republiky Československé ze dne 6. února 1919, čís. 57 sb. z. a n., zakazující převod jakýchkoli soukromých pohledávek a úhrad korunových do území republiky Československé. Žalobce jako obchodník mohl, a měl tedy počítati s tím, že žalovaná s penězi, poukázanými jí do Budapešti, nebude moci v tuzemsku již disponovati, měl tedy šetře nejobyčejnější opatrnosti kupecké, dotázati se napřed žalované, zda přes to s tím souhlasí, aby peníze, zejména též částka 50.000 K, ohledně které ho nebyla došla žádná faktura aniž složenka, ježto jí zaslal na telegrafické vyzvání svého vlastního obchodního jednatele (nikoli žalované), byly poukázány na účet žalované u maďarské poštovní spořitelny, a byl by vzhledem k tomu, co vzaly nižší soudy za prokázáno výpovědí svědkyně Marie R-ové takovým dotazem nepochybně zjistil nesouhlas žalované. Nezachovav se takto musí důsledky své neopatrnosti přičítati sám sobě a nemůže nikterak svalovati vinu na žalovanou (srov. též rozhodnutí čís. 549, 571, 697, 888, 1043 Sb. n. s.).